

Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe'

Opricht op 12 november 1974
Omvat de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer

KringNieuws

Hart voor Historie

Colofon

42e jaargang, nummer 2,
februari. 2016
KringNieuws verschijnt 8x
per jaar

Secretariaat:

Nassastraat 13 4931 XE
Geertruidenberg
Telefoon: 0162-520519

e-mail:

info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl,

Redactie:

John François

Kopij voor KringNieuws
john.francois@hotmail.com

Sluitingsdatum kopij:

26 februari 2016

Druk: Ergon, grafimedia te
Eindhoven

Afzonderlijke hoogtepunten:

Lezing actueel	1
Verslag lezing / 'In de spotlights'	2
Mini excursie	3
Verkoop overtollige boeken / Jeroen Bosch	4
Wie bezat wat	5
Divers nieuws	6

Bezoek onze website!

Ga naar:

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Speciale aandacht

www.canon-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer:

Rabobank
NL42 RABO 0115 6003 10
KvK nr. 40271212

Uitnodiging lezing: Lezing over de Historie van de zalmvisserij.

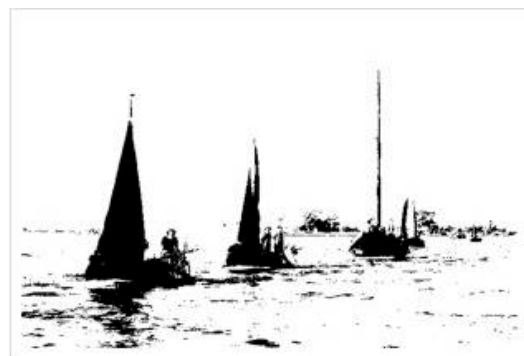
Datum: donderdag 18 februari 2016
Spreker: Jarno van der Linden en Arie van der Ree
Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum 'De Schattelijh'
Tijd: 20.00 uur

Op donderdag 18 februari is er weer een lezing van de Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe. Deze keer gaat de lezing over de historie van de zalm- en riviervisserij op de grote rivieren met als leidraad de Zalmschouw.

Arie van der Ree start de lezing over de beginperiode van de Zalmschouw en de visserij die daarmee heeft plaats gevonden.

De omvangrijke riviervisserij is lange tijd erg belangrijk geweest voor de voedselvoorziening en veel mensen in Nederland verdienden er hun brood mee. De zogeheten zalmschouw valt in deze beroepsgroep niet weg te denken. Een groot deel van de visserij maakte gebruik van dit type vissersboot.

Het tweede deel van de lezing verzorgt Jarno van der Linden. Hij vertelt over de Zalmschouw na de visserijperiode tot heden. Zoals het restaureren en varen

van de overgebleven Zalmschouwen en de activiteiten van de Vereniging tot Behoud van de Zalmschouw.

Beide delen van de lezing worden geïllustreerd met vele mooie afbeeldingen. Arie van der Ree en Jarno van der Linden zijn beiden actief bij de Vereniging tot Behoud van de Zalmschouw.

De toegang is gratis ook voor niet leden

Verslag lezing: Lezing Art Nouveau en Jugendstil.

Datum: donderdag 21 januari 2016
 Spreker: Ton Spamer
 Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum 'De Schattelij' n'
 Tijd: 20.00 uur

Een week vóór de lezing werd bij onze voorzitter Jan van Gils bekend dat de gecontracteerde spreker wegens omstandigheden deze lezing niet kon houden. Door naarstig speurwerk slaagde Jan erin om een andere spreker te vinden via internet. Ook de titel van de lezing behoefde niet te worden aangepast. Knap werk van onze voorzitter.

De uit Sliedrecht afkomstige oud-docent Hans Brouwer heeft zijn opleiding genoten in Den Haag aan de Academie van Beeldende Kunsten. Hij blijkt een enerverende spreker te zijn met heel veel kennis van zaken. Hij brengt zijn lezing met veel enthousiasme en prachtige beelden van gebouwen, interieurs, meubilair gebruiksvoorwerpen in keramiek, glas, hout, bakeliet en kunststof.

De Art Nouveau ontstond na het overstappen van de traditionele vormen van kunst die gestoeld waren op hofculturen van de dan regerende vorsten.

Toen de republieken en de meer democratische regeringen aan de macht kwamen wilde men kunst maken voor de meer "gewone" man. Er ontstond een nieuwe kunst, lees Art Nouveau, Jugendstil.

Voor de bouwkunst vindt men mooie voorbeelden vooral in Praag.

Art Nouveau wordt gekenmerkt door de ronde vormen en de asymmetrische vormgeving.

In Spanje legt Gaudi met zijn Sagrada Familia hier een stempel op. In Nederland komen we dan Berlage tegen.

De sterke kant van de Art Nouveau is dat een gebouw, zijn interieur, het meubilair de gebruiksvoorwerpen allemaal komen van de hand van één ontwerper. Het werk is duur omdat er veel afval is.

Art Nouveau komt altijd uit een betrekkelijk korte periode van ongeveer 1890 tot 1910

Daarop volgend doet de Art Deco zijn intrede van ongeveer 1910 tot aan de tweede wereldoorlog.

Deze stroming wordt gekenmerkt door zijn weer slag op de decoratieve en toegepaste kunst, bij zowel de architectuur, het grafische-, industriële- en interieurontwerp, als de beeldende kunst en kledingmode.

We vinden de Art Deco uitbundig terug in Amerika. We vinden het zelfs terug in het theater met uitbundige producties, film en in de auto-industrie met enorme carrosserieën.

Frank Lloyd Wright is één van de belangrijkste vertegenwoordigers. In Nederland kennen we dan Rietveld en Cornelis van der Sluijs.

Kortom we hebben een lezing gehad met enorm veel voorbeelden (170 plaatjes) en veel feiten.

'In de spotlights'

Met enige regelmaat richten we de spotlights op een lid van één van de werkgroepen, want onze vrijwilligers vormen immers het hart van de vereniging. Bij deze aflevering kijken we achter de schermen bij:

Naam: Henk Anemaat
 Leeftijd: 83 jaar
 Woonplaats: Geertruidenberg

Lid sinds: 2 jaar
 Werkgroep(en): Tentoonstellingen/vitrines
 Werkzaamheden: Uitvoeren van bewerkingen met hout, schilderwerkzaamheden en inrichten tentoonstellingen

Was van beroep: meubelmaker en sloopstimmerman van zeer luxe interieurs voor grote zeil- en motorjachten, die nu de wereldzeeën bevaren.

Het afgelopen jaar heeft Henk o.a. de achtkantige infozuil op de tentoonstelling gebouwd, ook de tekstbordjes had Henk vervaardigd en daarnaast veel schilderwerk verricht, dit laatste meestal samen met Piet van der Ploeg.

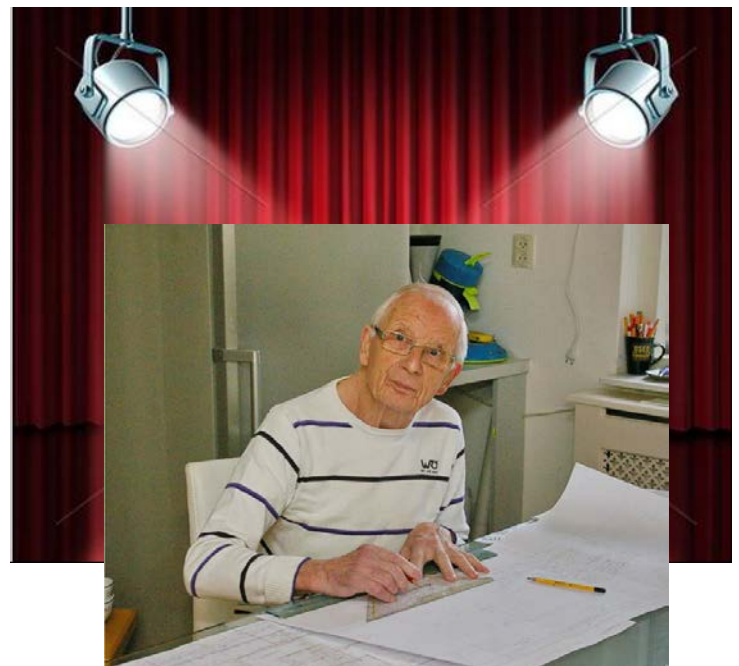

Foto Wim van Alphen

Mini-excursie Brandestraat 30.

Tijdens de Nieuwjaarsreceptie van buurtvereniging De BOK is er spontaan contact ontstaan tussen een van onze leden en Fam. Vreeburg- Krul.

Tijdens de daarop volgende kringavond is hier melding van gemaakt en werd door de aanwezigen enthousiast gereageerd om de maandag daarop een bezoek te brengen aan de Fam. Ruud Vreeburg en Jessica Krul wonende op Brandestraat 30.

Met 11 personen werden we hartelijk ontvangen en kregen gelijk een rondleiding door de benedenverdieping van het schitterend verbouwde woonhuis. Typische hoge kamers met in het plafond moerbalken en kinderbintjes, een schitterende originele kastenwand in een grote keuken en een nagemaakte wand in de woonkamer waren er onder andere te zien.

Men had er alles aan gedaan om zoveel mogelijk in de stijl van de tijd rond 1550 te blijven. Mooi voorbeeld was ook een authentieke schouw. Aan de benedenverdieping was ook een "soldatenhuisje" aangebouwd. Dit gebeurde bij de gegoede burgerij om militairen te laten inkwartieren.

Typisch was het gegeven dat de woning niet valt onder monumentenzorg. Dus op een enkele kleine subsidie na moest de verbouwing uit eigen middelen worden bekostigd. Gelukkig zat de vader van Jessica in het vak. Hij heeft veel betekend voor de verbouwing, onder andere door veel handwerk bij spanten, balklaag en kastenwanden.

Na de benedenverdieping hebben we in mooi vriezend weer de achtergevel en de buitenkant van het soldatenhuisje bewonderd. Er is zelfs een beerput in de tuin. Via de achteringang kunnen we een kijkje nemen in 2 geweldige kelders, waar een oven en een waterput te bewonderen zijn. Het gewelf is nog gaaf in tact, waar "overbodige" steunpilaren zijn weggehaald.

Uiteraard zijn we de bewoners bijzonder dankbaar dat we deze uitnodiging hebben gekregen.

Foto Jan Domenie

Zij is onze lentebode

Dit jaar viert onze stadspatrones St. Gertrudis weer haar feestdag (17 maart) op zondag 20 maart. Dit vindt plaats in de vorm van een stadswandeling langs ramen en gevels waar een beeltenis van de heilige is te vinden.

Beginpunt is Markt 46 VVV-kantoor en museum De Roos. Looplijst is al op zaterdag 19 maart kosteloos af te halen. Ook kunt u voor het eerst onze kerkelijk ingewijde kapel bezoeken op de Oude Stadsweg aan de rand van water en vesting. Op een nader te bepalen adres is een kleine verzameling van Gertrudis attributen te bezichtigen.

Eventuele kerkdienst op 20 maart wordt later vermeld.

Lieke Neerinx

Verkoop overtuigend geworden boeken uit OKG bibliotheek 3^e Selectie

Wegens doublures, ruimtegebrek en heroverweging van het soort titels in onze OKG bibliotheek, zijn een aantal boeken overtuigend geworden.

Het bestuur heeft besloten deze boeken te koop aan te bieden aan de leden van de Kring maar ook anderen kunnen hiervoor in aanmerking komen. Leden gaan echter voor!

Omdat het vaststellen van een prijs voor de boeken moeilijk is, is besloten ze te verkopen aan de hoogsteieder. De biedingstermijn loopt tot één maand na de verschijningsdatum van deze editie van het KringNieuws.

Om een indruk te krijgen welke boeken te koop zijn, zullen de titels met informatie over de inhoud etc., met enige regelmaat in het KringNieuws te koop worden aangeboden.

Geïnteresseerden kunnen voor meer info en een eventueel bod, contact opnemen met het OKG secretariaat telefoon:0162-520519 of via email info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Hieronder de derde selectie:

Titel: **Openbaar Kunstbezit.** Jaargangen 1959, 1969 t/m 1973 en 1976

Auteur/Uitgever: Stichting Openbaar Kunstbezit Nederland en de Cultuurraad van Vlaanderen.

Inhoud: Kunstgeschiedenis door de eeuwen heen met vele afbeeldingen van kunstwerken, schilderijen, beeldhouwwerken etc.

Afmetingen: hoogte: 28 cm, breedte: 24 cm.

Pagina's: ca. 180 per jaargang

Titel: **Hendrik Verhees, een grensoverschrijdende Brabantse landmeter, cartograaf en patriot.** (1744-1813)

Auteur/Uitgever: Stichting Hendrik Verhees

Inhoud: Levensloop van Hendrik Verhees 1744-1813

Afmetingen: hoogte: 29 cm, breedte: 21 cm.

Pagina's: 85.

Titel: **Trektocht: Langs de Maas. Deel 4:** Gorinchem-Woudrichem.

Auteur/Uitgever: Peter van den Velden

Inhoud: De auteur maakt een trektocht langs de rivier Maas, welke hij in al haar facetten tekent en beschrijft.

Afmetingen: hoogte: 20,5 cm, breedte: 14 cm.

Pagina's: 52.

Titel: **Hoogstraten** (België)

Auteur/Uitgever: J. Lauwwerys. Oudheidkundige Kring Hoogstraten

Inhoud: Gids voor Hoogstraten en omgeving met plattegrond.

Afmetingen: hoogte: 18 cm, breedte: 12 cm.

Pagina's: 96.

Titel: **Volkscultuur over tradities en tijdverschijnselen. Jaargang 1990 nummer 1.**

Auteur/Uitgever: Stichting Informatiecentrum Volkscultuur.

Inhoud: 'Voeten van de vloer' Jubileumuitgave over het 40 jarig bestaan van de Federatie voor Folkloristische Groepen in Nederland.

Afmetingen: hoogte: 21 cm, breedte: 15 cm.

Pagina's: 96.

Titel: **Volkscultuur over tradities en tijdverschijnselen. Jaargang 1990 nummer 3.**

Auteur/Uitgever: Stichting Informatiecentrum Volkscultuur.

Inhoud: Eigenaardige gewoonten van landslieden, Blauwdruk als volkskunst in Nederland en Europa, Handleiding voor het maken van een boerhoorn en Toverij in Nederland.

Afmetingen: hoogte: 21 cm, breedte: 15 cm.

Pagina's: 104.

Jeroen Bosch springlevend Bont palet aan activiteiten rond 500^e sterfjaar

Hij is de bekendste Bosschenaar aller tijden en ondanks zijn dood nog steeds springlevend: Jheronimus (Jeroen) Bosch.

In 2016 herdenken Brabant en 's-Hertogenbosch met een bomvol programma de 500^e sterfjaar van de wereldberoemde schilder. Jeroen Bosch voor beginners en gevorderden.

Het meerjarige programma 'Jheronimus Bosch 500' – mede mogelijk gemaakt door de provincie Noord-Brabant – beleeft dit jaar zijn hoogtepunt. Op toeristisch, wetenschappelijk en cultureel gebied staat het een jaar lang bol van de activiteiten. Zowel in Brabant als daarbuiten. Theater- en filmmakers, designers, dansers, musici, kunsthistorici, bewoners en instellingen lieten zich hiervoor inspireren door de surreële visioenen van de middeleeuwse schilder. Brabant Magazine zoomt in op 3 activiteiten, verspreid over Brabant.

Bosch Grand Tour

De locatie bij uitstek voor Jeroen Bosch is het museum.

7 Brabantse musea bundelden hun krachten voor de Bosch Grand Tour. Met onder meer het videodrieluik 'The Fish Pond Song' van Jeroen Kooijmans in het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch, de expositie 'De dieren van Jeroen Bosch' in het Natuurmuseum in Tilburg en een overzichtstentoonstelling in het Noord-Brabants Museum, de grootste Bosch-expositie ooit.

Ontleend aan Brabant Magazine 20

Wie bezat wat ?

Uit het tijdschrift Tijdschrift van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, januari 2016
Het hele artikel/of uitgave kunt u vinden via onderstaande link.

<http://cultureelerfgoed.nl/sites/default/files/publications/tijdschrift-van-de-rijksdienst-voor-het-cultureel-erfgoed-2016-1.pdf>

KIJK!

WIE BEZAT WAT?

Sinds 1 januari publiceert de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 17.000 kaarten uit de negentiende eeuw op zijn Beeldbank. Het gaat om de zogeheten kadastrale minuutplannen. De Vereniging voor de Documentaire Informatievoorziening en het Archiefwezen scande de kaarten uit regionale historische centra en maakte deze openbaar op www.watwaswaar.nl. Die site is nu opgeheven en de Rijksdienst heeft de publicatie van de minuutplannen overgenomen. Wat zijn dat nou voor kaarten?

Ze zijn gemaakt tussen 1811 en 1832. Toen mat de overheid alle percelen grond van heel Nederland op en bracht die in kaart. Er is een register van ruim 250.000 pagina's aan gekoppeld met informatie over eigenaar, oppervlakte, waarde en gebruik. Want de minuutplannen waren onderdeel van een nieuw systeem voor belastingheffing. Ze brengen eigendomsgrenzen in beeld en zijn goed bruikbaar voor nieuwe plattegronden van stad en land aan het begin van de negentiende eeuw. Door de tamelijk fijne schaal kun je zelfs de toenmalige plattegrondvorm van de gebouwen op hoofdlijnen aflezen. De kaarten zijn dan ook een onmisbare bron in analyses van vroegere ruimtelijke ontwikkelingen. De opmetingen waren zo consistent en eenduidig dat ze in 1850 de basis konden vormen voor de eerste topografische kaart van Nederland. ■

LAMMERT PRINS, specialist landschapsgeschiedenis bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, l.prins@cultureelerfgoed.nl.

Zie voor de Beeldbank www.cultureelerfgoed.nl.

DIVERS NIEUWS

Ledenvaria:

Nieuwe leden:

De heer F.T.M. Otten Geertruidenberg

Mevrouw: W.P.M. Otten-Dijkmans Geertruidenberg

Agenda:

- **Algemene Leden Vergadering OKG** (voorafgaand aan de lezing) **donderdag 17-03-2016**
- **Expositie "Hoedenparade"** museum "De Roos" 22-10-2015 -/ 30-04-2016
- **Correctie -Tentoonstelling Ingeborg de Groot en Jeroen Krielaart: Alchemisten** expo--atelier aan de Keizersdijk 76, Raamsdonksveer. 01-01-2016 - 31-03-2016
- **Start jubileumjaar Veers Erfgoed** 02-01-2016 - 03-01-2016
- **Romeinenweek Erfgoed Brabant** 11 januari Start aanmelding april – 8 mei Romeinenweek.
- **Geertruidenberg Klassiek:** Pianoduo, Charlie Bo Meijering en Valentina Toth 07-02-2016
- **Nationale Molendag**
Zaterdag 14 –zondag 15 mei 2015
- **Jaguar Big Saloon**, Stichting Vestingfeesten (Organisatie Rondje Den Berg), datum evenement: 14 tot en met 17 mei 2016
- **Brabants Heemdagen** augustus 2016
- **Open Monumentendag:**
Zaterdag 10 en zondag 11 september 2016

Van onze bibliotheek

Wist u dat binnen de kring diverse bladen circuleren welke in een roulatiesysteem onder de leden worden doorgegeven? Heeft u hiervoor interesse kunt u zich opgeven bij Anne v.d.Berg-ter Schure of via email info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

- Een overzicht van deze bladen treft u hieronder;
- De Klok Heemkunde kring Made
  - De Mulder Heemkunde kring Gilze Rijen
  - De Wazerwijen Heemkunde kring Dongen
  - Engelbrecht van Nassau Heemkunde kring Breda
  - De Búrt Heemkundekring Hooge en Lage Zwaluwe
  - Effe Lústere Heemkunde kring Werkendam
  - De Waterschans Heemkunde kring Bergen op Zoom
  - Met gansen trou Heemkunde kring Heusden e.o.
  - De Koerier Brab. Heem en ErfgoedBrabant
  - Holland Historisch tijdschrift
  - Immaterieel erfgoed
  - Saillant Stichting Menno van Coehoorn
  - Westerheem Nederlandse Archeologie
  - Zuidwesterheem Archeologie Zuidwest Nederland
  - Vitruvius Vakblad voor erfgoed professionals
  - Terra Cognita Archeologische vereniging Land van Heusden en Altena
  - Archeologisch Magazine
  - InBrabant tijdschrift van ErfgoedBrabant

Van de redactie

Beste leden van de Oudheidkundige Kring Geertruidenberghe,
Mocht u kopij willen aanleveren voor het KringNieuws of NieuwsFlits wil ik u dit even mee geven:

De uiterste inleverdatum van kopij voor KringNieuws nr. 3 is **vrijdag 26 februari**. Het KringNieuws valt dan in de week van 7 maart in de bus.
De lezing is gepland op 17 maart 2016

Mocht er tussendoor belangrijk nieuws te melden zijn wordt een NieuwsFlits via de email verzonden.

Stuur **kopij** als Word-document, platte tekst, dus geen opmaak.

Stuur **foto's** (onder vermelding van wie, wat, waar en wanneer) naar **John François:**
john.francois@hotmail.com

Tip: kent u iemand in uw omgeving die geen emailadres heeft druk deze NieuwsFlits even af en doe die dan bij deze persoon in de bus.

Met vriendelijke groet,
De redactie

De OKG Cadeaubon

Onlangs heeft het bestuur besloten in het kader van ledenwerving, een OKG Cadeaubon in het leven te roepen. Wilt U echt eens iemand verrassen met zijn of haar verjaardag of andere feestelijke gelegenheid. Of zomaar uit genegen- of dankbaarheid

Schenk hem of haar dan eens de OKG Cadeaubon.

Er is een bon voor één persoon en een bon voor één echtpaar.

De Cadeaubonnen zijn verkrijgbaar bij alle OKG bestuursleden en kosten als geschenk voor één persoon €20,00 en voor één echtpaar €28,00.

De bon geeft de ontvanger gratis het recht op het volledige lidmaatschap van de Oudheidkundige Kring 'Geertruidenberghe' voor de duur van één jaar.

De ontvanger van de Cadeaubon kan deze inleveren bij het secretariaat van de OKG, Nassaustraat 13 in Geertruidenberg, waarna hij of zij per direct voor één jaar gratis lid is van de Kring.

